

Lasrook: gezamenlijke

Veilig en gezond werken staat steeds hoger op de agenda van werkgevers en werknemers in de metaal. Zo is er meer aandacht voor de schadelijke gevolgen van lasrook en hoe deze beperkt kunnen worden. Directe aanleiding vormt de grenswaarde voor lasrook die op 1 april 2010 wordt verlaagd van 3,5 naar 1 mg/m³. "Ik merk dat er echt een kentering gaande is," zegt Peter Kanters, verbetercoach van het project '5xBeter, Werken is gezond'.

Het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en het imago van de metaalsector staan centraal in het project '5xBeter, Werken is gezond', dat wordt uitgevoerd door werkgeversorganisaties en vakbonden in de Metaalbewerking en Metalektro. Het project biedt kosteloos en onafhankelijk advies en hulpmiddelen op het gebied van schadelijk geluid, oplosmiddelen en lasrook.

"De Verbetercheck Lasrook is een belangrijk hulpmiddel van het project," vertelt Peter Kanters. "Een bedrijf dat de verbetercheck succesvol heeft afgerond, voldoet aan de eisen van de Arbowet. Dit systeem is zo opgebouwd dat je geen uitgebreide metingen meer hoeft te laten uitvoeren. Je vult alleen gegevens in over de omstandigheden en de situatie. Bij elk verbeterpunt wordt direct aangegeven welke maatregelen noodzakelijk zijn."

Foto: Kuit

Verbetercoach Peter Kanters is blij met de aandacht voor lasrook

10 gouden tips voor werkgevers

1. Maak lasrook bespreekbaar binnen het bedrijf. Bijvoorbeeld aan de hand van de quiz 'Waar of niet waar' (zie kader) tijdens een werkoverleg.
2. Controleer met behulp van de Verbetercheck Lasrook op www.5xbeter.nl of voldoende maatregelen voor lasrook zijn genomen.
3. Vraag hulp van een verbetercoach (kosteloos en onafhankelijk).
4. Geef voorlichting aan de lassers over de risico's van lasrook en het juiste gebruik van afzuiging/ventilatie en adembescherming.
5. Stimuleer het juiste gebruik van (bron)afzuiging en adembescherming door de lassers. Alleen dan bieden deze maatregelen daadwerkelijk bescherming. Houd het gebruik hiervan daarom niet vrijblijvend en probeer praktische problemen in het gebruik hiervan op te lossen.
6. Maak bij aanschaf van afzuiging/ventilatie van lasrook gebruik van de offertecheck op www.5xBeter.nl.
7. Blijf geïnformeerd via www.5xBeter.nl of via de verbetercoach over actuele oplossingen voor lasrook.
8. Zorg voor regelmatig onderhoud van afzuigen en ventilatievoorzieningen om een goede werking te waarborgen en goed gebruik door de medewerkers te stimuleren.
9. Maak zo mogelijk gebruik van schone materialen waaraan gelast wordt (zonder deklagen zoals verf, oliën of vetten).
10. Ga bij MIG/MAG-lassen na of afzuiging op de toorts gebruikt kan worden. Test via www.5xbeter.nl kosteloos de Aspirmig 350 met verbeterde toortsafzuiging.

aanpak vereist

Een close-up van de Aspirmig 350 met verbeterde toortsafzuiging

Verbetercoaches

Binnen het project zijn vijf verbetercoaches actief, die kosteloos kunnen worden ingezet bij het invullen van de Verbetercheck. "Wij bezoeken bedrijven, geven onafhankelijk advies, beantwoorden vragen en reiken praktische oplossingen aan. Zo worden wij bijvoorbeeld ook vaak ingezet bij het beoordelen van het nut en de noodzaak van investeringen," legt Kanters uit. "Bij grotere bedrijven ben je vaak een sparringpartner voor de arbocoördinator. Dan vullen we samen de Verbetercheck in en gaat het meestal om de toepassing in de praktijk. Bij kleinere organisaties, waar vaak minder expertise is op het gebied van regelgeving, help ik vooral om al die regeltjes tot een kort en krachtig verhaal terug te brengen."

Innovaties

De projectorganisatie heeft de afgelopen maanden samen met het NIL verschillende studies verricht naar het behalen van de nieuwe gezondheidskundige norm. Volgens Kanters is het Aspirmig 350-apparaat een veelbelovende technische innovatie. "Dit apparaat is voorzien van een verbeterde toortsafzuiging en is in Italië ontwikkeld. De projectgroep heeft twee apparaten naar Nederland gehaald, die we nu samen met het NIL testen bij verschillende bedrij-

10 gouden tips voor werknemers

1. Gebruik beschermingsmaatregelen tegen lasrook zo goed mogelijk. Dit doe je voor je eigen gezondheid!
2. Plaats bronafzuiging dichtbij het werk: maximaal 30 tot 40 cm van de lasplek. Dit voorkomt dat je zelf teveel lasrook inademt én dat je collega's in de rook staan te werken.
3. Praat met collega's en leiding over lasrook. De quiz bij dit artikel kan je daarbij helpen.
4. Vraag of er een risico-inventarisatie is en een beoordeling van de risico's van lasrook.
5. Vraag je leidinggevende om een instructie over goed gebruik van maatregelen tegen lasrook.
6. Zorg voor goed onderhoud en tijdige vervanging van adembescherming.
7. Meld defecten aan afzuigvoorzieningen en persoonlijke beschermingsmiddelen, zodat direct maatregelen genomen kunnen worden.
8. Zet de laskap van een overdrukhelm niet te snel omhoog na het lassen. Wacht heel even tot de lasrookpluim verdwenen is.
9. Maak je leidinggevende attent op het project '5xBeter, Werken is gezond' en op de mogelijkheid van kosteloos en onafhankelijk advies van een verbetercoach.
10. Kijk op de website www.5xbeter.nl voor oplossingen en tips.

Waar of niet waar? Veelvoorkomende misverstanden over lasrook

- Het lassen van roestvast staal is per definitie risicovoller dan het lassen van gewoon staal.
Niet waar: Dit is afhankelijk van het lasproces. Bij bijvoorbeeld het MIG/MAG-lassen van gewoon staal moeten meer maatregelen worden genomen dan bij het TIG-lassen van roestvast staal. Kijk in de Praktijkrichtlijn Lasrook op www.5xbeter.nl voor meer informatie.
- Ik heb voldoende maatregelen genomen als er een goed ventilatiesysteem in de lashed aanwezig is dat de lasrook effectief uit de hal verwijdert en er dus geen lasrookdeken ontstaat.
Niet waar: Alleen ruimteventilatie is vaak onvoldoende, omdat de lasrook altijd eerst langs de lasser trekt en dus wordt ingeademd, voordat het uit de ruimte wordt afgevoerd. Bij MIG/MAG- en elektrodelassen waarbij veel lasrook ontstaat, moet daarom ook adembescherming worden gebruikt.
- Als de bronafzuiging aanstaat, wordt de lasrook vanzelf weggezogen.
Niet waar: Vaak staat de afzuigmond van een bronafzuiging te ver van de laswerkplek en gaat de lasrook voornamelijk langs de afzuiging en niet er in. Bovendien is het hoofd van de lasser vaak middenin de rookpluim en ademt hij dus tijdens het lassen veel lasrook in (tenzij adembescherming wordt gebruikt). Lasrook wordt pas daadwerkelijk bij de bron afgezogen als de afzuigmond op maximaal 30 tot 40 cm van de lasplek staat. Bij goed gebruik moet de meeste lasrook zichtbaar in de afzuigmond verdwijnen, voordat deze ingeademd kan worden door de lasser.
- De gezondheidsrisico's van lasrook vallen mee; ik heb nooit klachten gehad.
Niet waar: De belangrijkste gezondheidsrisico's van lasrook zijn langetermijnrisico's. Na een jarenlange te hoge blootstelling kunnen chronische longklachten ontstaan.

Het Aspirmig 350-apparaat wordt op de werkplek getest

ven. Zodra de meetresultaten bekend zijn, rapporteren we hierover op de website www.5xBeter.nl. Helaas zijn uit het Europese project Econweld tot nu toe geen andere ontwikkelingen naar voren gekomen waarmee we het lasrookprobleem uit de wereld kunnen helpen.”

Op het gebied van technische innovaties hoeven we geen wonderen te verwachten, weet hij. “We moeten het doen met de tools die we al hebben. We kunnen de grenswaarde van 1 mg/m³ alleen bereiken als werkgevers, leidinggevend en lassers gezamenlijk hun schouders eronder zetten. Zij moeten kijken naar hoe ze omgaan met bronafzuiging, (ruimte)ventilatie en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Op dat gebied is ook zeker nog heel veel te winnen.”

In veel gevallen zijn er wel beschermingsmaatregelen aanwezig, maar worden ze niet op de juiste manier ingezet. Dit blijkt uit een enquête die onlangs is uitgevoerd door het NIL in opdracht van ‘5xBeter, Werken is gezond’. Kanters: “Onder de bijna honderd lassers die aan de enquête deelnamen, wist 33 procent niet welke bronafzuiging in het bedrijf aanwezig is. Een andere opvallende uitkomst is dat de losse handlaskap of lasschild in 23 procent van de gevallen wordt gebruikt, terwijl die niet in de praktijkrichtlijn staat. En 66 procent van de lassers heeft geen instructie gekregen over het gebruik van bronafzuigapparatuur.”

Bedrijfsbezoeken

De uitslag van de enquête was geen grote verrassing voor de verbetercoach. “Dergelijke situaties kom ik ook vaak tegen tijdens mijn bedrijfsbezoeken. Veel mensen denken dat ze goed beschermd zijn wanneer bronafzuiging geïnstalleerd is. Zij beseffen niet dat als de afzuigmond te ver van de lasplek staat, er minder dan vijf procent van de rook daadwerkelijk wordt afgezogen. Dat is juist waar wij als verbetercoaches toegevoegde waarde kunnen bieden. Dat maakt dit vak ook zo leuk. Ik geniet er echt van als ik merk dat een bedrijf grote stappen kan maken door onze adviezen op te volgen. Vaak gaat het daarbij niet eens om grote investeringen, maar gewoon om het op een goede manier gebruiken van de middelen die al voorhanden zijn.”

Nuttige informatie

Op de website van 5xBeter is behalve de Verbetercheck nog meer nuttige informatie te vinden waarmee organisaties en werknemers de strijd kunnen aanbinden tegen de schadelijke effecten van lasrook. Zo is er de Toolbox Lasrook, een handig hulpmiddel voor leidinggevenden om de gevaren van lasrook op de werkvloer op een leuke en interactieve manier onder de aandacht te brengen. De verbetercoaches geven bovendien een Toolboxmeeting op locatie.

‘We moeten het doen met de tools die we al hebben’

Daarnaast biedt de site een interactief forum, waarop verbetercoaches en collega’s uit andere bedrijven vragen beantwoorden. En in het oplossingenboek staan de verschillende hulpmiddelen allemaal uitgebreid omschreven.

Peter Kanters: “De verbetercoaches zijn ook telefonisch bereikbaar tussen 12.00 en 14.00 uur via de ‘verbeterlijn’. Houd in elk geval de site in de gaten, want daarop publiceren we de laatste informatie over het onderzoek naar de nieuwe toortsafzuiging en de beschikbare data over lasrook en metalen in het kader van een update van de verbetercheck. Je bent nu nog op tijd, voordat je het weet is het 1 april 2010!” ■

TBI Industries

Innovatieve Lastoortsen
voor de technologieën van morgen

- MIG/MAG
- TIG
- Plasmalassen
- Hybride processen
- Tandem toortsen
- Robot systemen
- Klantspecifieke toortsen

www.tbi-industries.com

MULTIWELD Geleid door innovatie

VOORLOPER IS LAS- & SNIJTECHNIEK

www.multiweld.com/lasstechniek